

סיפורי התיבה

וַיְבֹא נֹחַ וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי בְנָיו אִתּוֹ אֶל הַתֵּבָה מִפְּנֵי מִי הַמַּבּוּל: (בראשית ז ז)

צֵא מִן הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבְנֵיךָ וּנְשֵׁי בְנֵיךָ אִתְּךָ: (בראשית ח טז)

בראשית רבה פרשה כו סימן ב

"ויולד נח שלושה בנים את שם ואת חם ואת יפת", כתיב: "שתולים בבית ה' בחצרות אלהינו יפריחו" (תהלים צב), "שתולים בבית ה' - זה נח ששתלו הקב"ה בתיבה, "בחצרות אלהינו יפריחו" - ויולד נח שם את חם ואת יפת. "עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו". " עוד ינובון" - זה נח, "דשנים ורעננים יהיו" - ויולד נח.³

בראשית רבה פרשה לא סימן יא

"צוהר תעשה לתיבה" ... ר' אבא בר כהנא אמר: חלון, רבי לוי אמר: מרגליות. רבי פנחס משום רבי לוי אמר: כל י"ב חדש שהיה נח בתיבה, לא צריך לא לאור החמה ביום, ולא לאור הלבנה בלילה, אלא מרגלית היתה לו והיה תולה אותה. ובשעה שהיא כהה היה יודע שהוא יום, ובשעה שהיתה מבהקת היה יודע שהוא לילה. אמר רבי הונא: בורחים היינו מפני הגוֹנְתִים⁴ במערה זו של טבריה והיו בידינו נרות. בשעה שהיו כהים היינו יודעים שהוא יום, ובשעה שהיו מבהקים היינו יודעים שהוא לילה.⁵

מסכת סנהדרין דף קח עמוד ב⁶

אמר רב חנא בר ביזנא: אמר ליה אליעזר לְשֵׁם רַבָּא: ⁷ כתיב: "למשפחתיהם יצאו מן התיבה", אתם היכן הייתם?⁸ אמר לו: צער גדול היה לנו בתיבה, בריה שדרכה להאכילה ביום - האכלנוה ביום, שדרכה להאכילה בלילה - האכלנוה בלילה. זיקית זו, לא היה ידע אבא מה היא אוכלת. יום אחד היה יושב אבא וקולף רימון. יצאה תולעת ממנו ואכלה אותה הזיקית. מיכן ואילך היה לש לה מיני עשבים, וכאשר היו מתלעים, הייתה

¹ פרשנים ומדרשים רבים לומדים מפסוק זה שהקב"ה היה צריך "לדחוף" את נח לתיבה. הכניסה לתיבה לא הייתה דבר מובן מאליו. ראה רש"י על הפסוק ההולך בעקבות מדרש ראשית רבה לב ו: "ויבא נח וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּגו' מפני מי המבול - אמר ר' יוחנן: נח מחוסר אמנה היה, אילולי הגיעו מים עד קרסוליו לא נכנס לתיבה". המדרש מדגיש שנח לא האמין שבאמת יגיע מבול וקיווה עד הרגע האחרון שזה גשם רגיל. אבל אפשר אולי להסביר את הססנותו של נח מלהיכנס לתיבה גם בכך שידע שהשהייה שם, עם כל החיות מסביב, לא תהיה עניין של מה בכך. הוא אמנם יינצל, אבל "שיט חופים" בספינה מהודרת, זה לא בדיוק יהיה.

² כשם שהיה צריך לדחוף את נח להיכנס לתיבה, כך היה צריך גם לקרוא לו ולשכנע אותו שהגיע הזמן לצאת משם. גם על יציאה זו של נח מהתיבה, יש מדרשים רבים. ראה מגוון דעות על כך בבראשית רבה פרשה לד: "לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים, זמן היה לנו ליכנס לתיבה, שנאמר: בוא אתה וכל ביתך אל התיבה, וזמן היה לו שיצא ממנה, שנאמר: צא מן התיבה" ... אמר נח: כשם שלא נכנסתי בתיבה אלא ברשות, כך אין אני יוצא אלא ברשות: בוא אל התיבה - ויבוא נח, צא מן התיבה - ויצא נח". וגם מדרש, שנביא בסוף דברינו במלואו, שנח התנה תנאים ליציאתו מן התיבה: "אמר לו: צא ממקומך... צא מן התיבה ולא קיבל עליו לצאת. אמר: אצא ואהיה פרה ורבה למארה? עד שנשבע לו המקום שאינו מביא מבול לעולם". ואנחנו נרצה הפעם לעסוק לא בכניסתו של נח לתיבה וגם לא ביציאתו ממנה, ששניהם נושאים נכבדים לעצמם, אלא בשהותו שם בתיבה. מה קרה שם? איך חיו שם שנים עשר חודש? ואם יישמעו הדברים קצת ברוח קלילה של סתיו ולא ברצינות הרגילה והראויה למדרשי חז"ל, נשאר זאת לקוראים להסביר ולפענח. שהרי גם מה שנביא, הם מדרשי חז"ל.

³ מדרש זה מצייר תמונה מאד פסטורלית של משפחת נח בתיבה. כאילו כל עניין המבול הוא איזה חיזיון פסטורלי ורגוע. אבל במדרשים רבים אחרים נראה שנוסעי התיבה לא בדיוק לקקו דבש.

⁴ שומרי ראש, חיילים בצבא הרומי.

⁵ וכן הוא בירושלמי פסחים פרק א הלכה א ("אור לארבעה עשר ...") ושם משמע שלא מרגלית אחת הייתה, אלא מרגליות הרבה: "ותייא כיי דמר רבי אחווא בר זעירא: נח בכניסתו לתיבה הכניס עמו אבנים טובות ומרגליות, בשעה שהיו כיהות היה יודע שהוא יום ובשעה שהיו מבהיקות היה יודע שהוא לילה. למה? יש חיה אוכלת ביום ויש חיה אוכלת בלילה". אולי בכל חדר וכל קיל שבתיבה, הייתה מרגלית להאיר את אותו החדר (ראה המשך בראשית רבה שם: "שלוש מאות וששים קילים (חדרים) היו בה"). וכל זה על מנת להאכיל כל חיה בזמנה. לא אולם של אור נגוהות ושמוחת הייתה התיבה כי אם בית גידול והאכלה לחיות, גן חיות צף, עם עבודה רבה וקשה. ואגב אורחא למדנו שנשמר יום ולילה בתיבה כשמסביב יהום המבול. החיות חשו בכך.

⁶ דף קח במסכת סנהדרין מכיל מדרשים רבים על המבול, בעקבות הדיון על דור המבול שאין להם חלק לעולם הבא. ראה שם.

⁷ אליעזר עבד אברהם פוגש את שם, בנו של נח, המכונה שם רבה (הגדול), אולי משום שהאריך ימים עד אברהם ויותר (יעקב למד תורה בבית מדרשם של שם ועבר, ראה דברינו [שם ועבר אבות אבותינו](#) בפרשה זו), ושואל אותו איך היה שם בתיבה. ראה שם גם שאלות שֵׁשֶׁם מצדו שואל את אליעזר. ויש מדרשים שאליעזר הוא עוג שישב על צדי התיבה ונפלט מדור המבול (לזיהוי של אליעזר או 'עבד אברהם' עם עוג, ראה ילקוט שמעוני חוקת רמז תשסה, המבוסס על פרקי דרבי אליעזר פרק טז). אליעזר עוג שהיה מחוץ לתיבה שואל את שם, איך היה בתוך התיבה.

⁸ אליעזר מתפלל, אם כל החיות יצאו מן התיבה בצורה נאותה (למשפחותם) ושרדו את המבול, כיצד הצליחו נח ובניו לעשות זאת? איך שרדתם בעצמכם ודאגתם לכל החיות, שואל אליעזר את שם? ואנו נביא את המשך הגמרא בעברית, עפ"י תרגומו של שטיינזלץ.

אוכלת. האריה – הקדחת הזינה אותו,⁹ כמו שאמר רב: לא פחות מששה ולא יותר משנים עשר יום זנה הקדחת.¹⁰ אַנְרְשִׁינָה,¹¹ מצא אותו אבא כשהוא שוכב בצד התיבה. אמר לו: אינך רוצה מזון? אמר לו: ראיתך שאתה טרוד ואמרת שיש לא אצערך.¹² אמר לו (נח לאורשינה): יהי רצון שלא תמות, שנאמר: "וְאִמְרָ עִם קָנִי אֶנְוֶע וְכָחֹל אֶרְבָּה יָמִים" (איוב כט יח).¹³

מדרש הגדול פרשת נח ז כד

סוד גדול נתן הקב"ה לנח שהודיעו כל מיני מזונות של כל חיה וחייה ועוף ועוף. מה שאין כל בריה יכולה לעמוד בכל זאת. ולא עוד, אלא שהודיעו כמה העוף אוכל בכל יום, כמה החיה אוכלת בכל יום, באיזו שעה הן ניזונות, איזו חיה ניזונת בשעה אחת ואיזו חיה בשתי שעות ואיזו בשלוש. ראייה לכל אלו, שהוא זן ופרנסן שנים עשר חודש כראוי.¹⁴

בראשית רבה פרשה לא סימן יב

"והקימותי את בריתי אתך" - ברית אתה צריך מפני הפירות שאתה כונס, שלא ירקבו ושלא יתעפשו ושלא ישתנו. ברית אתה צריך מפני הגיבורים. היה אחד מהם נותן רגלו על התהום וסותמו, נותן ידו על החלון וסותמה; היה בא ליכנס לתיבה והיו רגליו מתערבלות, זהו שכתוב: "הִרְפְּאִים יְחֹלְלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשִׁכְנֵיהֶם" (איוב כו ה).¹⁵ ארי היה בא ליכנס לתיבה והיו שיניו קהות, זהו שכתוב: "שִׁאגַת אַרְיָה וְקוֹל שַׁחַל וְשִׁינֵי כְפִירִים נִתְעָוּ" (איוב ד י), "א"ר חייא בר אבא: נגר היית ואילולי בריתי שהייתה אתך, לא היית יכול ליכנס לתיבה, זהו שכתוב: "והקימותי בריתי אתך". אימת? לכשתכנס אל התיבה.¹⁶

מדרש תנחומא פרשת נח סימן ט

"צא מן התיבה". זה שהכתוב אומר: "הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך בי יכתירו צדיקים כי תגמול עלי" (תהלים קמב ח). "הוציאה ממסגר נפשי" - שהיה נח סגור בתיבה. א"ר לוי: כל אותן י"ב חדש לא טעם

⁹ האריה היה חולה עם חום כל זמן המבול ולא היה צריך לזון אותו (רק אולי תה עם לימון ...)

¹⁰ לא ברור איך פרק זמן זה מסתדר עם המבול שהיה יב' חודש. ואולי הכוונה לחודשים ולא לימים. ראה רש"י שם.

¹¹ רש"י: עוף ושמו חול בלשון המקרא ואינו מת לעולם. להסבר על עוף החול (פניקס, או פיוניקס) במיתולוגיות השונות, ראה [ויקיפדיה](#). ראה גם העוף בשם "מלחם" שחי לעולם משום שלא חטא בחטא עץ הדעת טוב ורע: "תני: י"ג הם שלא טעמו טעם מינה ואלו הן: מלחם העוף ודורו, חנוך בן ירד, סרח בת אשר וכו' ... מלחם העוף מפני מה? מפני שכשאלה חוה מן העץ ואח"כ הטעימו שניהם לכל הבריות, כיון שנתנו למלחם העוף לא רצה לאכול. אמר הקב"ה: אני מעמידו לעולם להיות דוגמא לדורות ... ופרין ורבין ככל הבריות וכשמגיעין לאלף שנה הם מתמעטים עד שנעשים כאפרוח ומתחדשים כנשר ואינם מתים לעולם". (בראשית רבתי פרשת חיי שרה כד לד).

¹² לא אטריד גם אני אותך, שאבקש שתאכיל גם אותי, כמו שאר החיות.

¹³ אורשינה, לא היה זקוק לברכתו של נח. ראה בראשית רבה יט ה שאורשינה, עוף החול, חי לנצח משום שהוא היחיד שלא אכל מעץ הדעת. חוה האכילה לא רק את אדם הראשון מן העץ, אלא גם את כל החיות: "ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל ... גם - רבוי: האכילה את הבהמה ואת החיה ואת העופות. הכל שמעו לה, חוץ מעוף אחד ושמו חול. זהו שכתוב: וכחול ארבה ימים, דבי רבי ינאי אמרי: אלף שנה הוא חי, ובסוף אלף שנה אש יוצאה מקנו ושורפתו, ומשתייר בו כביצה וחוזר ומגדל אברים וחי. ר' יודן ברבי שמעון אומר: אלף שנים חי ולבסוף אלף שנים גופו כלה וכנפיו מתמרטין ומשתייר בו כביצה וחוזר ומגדל אברים". ובימינו קם עוף החול לתחייה מרשימה בספרות הילדים, ראה הארי פוטר מס' 5: [הארי פוטר ומסדר עוף החול](#).

¹⁴ אפשר גם לחשוב על כל מה שיוצא מן האוכל, איך היה הניקוז ופינוי הפסולת בתיבה (מישהו מכיר מדרש גם על זה?). ולהלן נראה שנוח גם עסק במריבות בין החיות וריפא אותן. נח מנהל בתיבה מעין מיקרו-קוסמוס של העולם. מיני יקום שצריך לשמר את כל העולם שהולך ונחרב (מזל, בלי הדגים), על מנת ליצור ממנו עולם חדש. מפתחות העולם נמסרו, למשך שנה, לנח. מוטיב זה נראה במדרש המסיים (בראשית רבה לד) במשל הפרנס והסופר.

¹⁵ אחד הגיבורים (רפאים) שכן שרד את המבול הוא, עפ"י מדרש פרקי דרבי אליעזר (פרק כג) שוב מיודענו עוג: "ונמחו כל היקומים אשר על פני האדמה ... חוץ מנח ואשר אתו בתיבה ... וחוף מעוג מלך הבשן שישב על עץ אחד תחת סילונית של תיבה ונשבע לנח ולבניו שיהיה להם עבד עולם. מה עשה נח? נקב חור אחד בתיבה והיה מושיט לו מזונו בכל יום ויום, ונשאר גם הוא, שנאמר: רק עוג מלך הבשן נשאר מיתר הרפאים". הנה עוד אחד שנח היה צריך לזון שמן הסתם אכל בכמויות גדולות למדי (אהב עוגות, עוג?) ...

¹⁶ קשיים וסכנות רבות היו לא רק בתוך התיבה, אלא גם מחוץ לה. כניסת נח וגם יציאתו מהתיבה (כפי שנראה בהמשך), וגם שהותו בה, היו בברית מיוחדת. ראה גם המדרש על הרוחות והראם, החיה המיתולוגית: "ומכל החי מכל בשר - א"ר הושעיא: אפילו רוחות נכנסים עם נח אל התיבה ... מאותם שנבראו להם נפשות ולא נברא להם גופים. ר' יהודה אומר: ראם לא נכנס עמו, אבל גוריו נכנסו. רבי נחמיה אומר: לא הוא ולא גוריו. אלא קשרו נח בתיבה, והיה מתלם תלמיות כמן טבריא לסוסיטא ... בימי רבי חייא בר אבא עלה גורא אחד לא"י, ולא הניח אילן עד שעקרו. ועשו תענית והתפלל ר' חייא, וגעת אמו מן המדבר וירד לקולה" (בראשית רבה יא יג, כך גם בגמרא זבחים ק"ג ע"ב). ראה דברינו [תועפות ראם](#) בפרשת בלק. שורה תחתונה, נפילים (גיבורים), המשך מסוף פרשת בראשית, הם בין השאר סיבת המבול, ראם וארי בחוף (בסוף כנס פנימה כפי שנראה), עוג הוא אליעזר תלוי מבחוץ, רוחות רפאים ושאר כל בעלי חיים בפנים. וכל זה במשך יב' חודש!

טעם שינה לא נח ולא בניו, שהיו זקוקין לזון את הבהמה ואת החיה ואת העופות. ר' עקיבא אומר: אפילו שבששתין לפילין וזכוכית לנעמיות הכניסו בידן לזון אותן.¹⁷ יש בהמה שאוכלת לב' שעות בלילה ויש אוכלת לשלושה. תדע לך שלא טעמו טעם שינה, דאמר ר' יוחנן בשם ר"א ברבי יוסי הגלילי: פעם אחד שהה נח לזון את הארי, הכישו הארי ויצא צולע שנאמר: "ויושאר אך נח" – "אך", שלא היה שלם ולא היה כשר להקריב קרבן והקריב שם בנו תחתיו ... רב הונא בשם רבי יוסי אמר: יצא גונח וכוהה דם מן הצנה.¹⁸

מדרש תנחומא (בובר) פרשת נח סימן יז

דבר אחר: "צא מן התיבה". אמר דוד לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, "הוציאה ממסגר נפשי" (תהלים קמב ח). כשהיה נח בתוך התיבה היה תדיר מתפלל, שנאמר: "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו" (תהלים לב ו). ומה היה מתפלל? "הוציאה ממסגר נפשי". א"ל הקב"ה: גזירה היא מלפני שישתלמו שנים עשר חודש. אם אינן משתלמין, אין אתה יוצא. וכן אמר ישעיה: "בעת רצון עניתך ... לאמר לאסורים צאוי" (ישעיה מט ח ט) - זה נח ובניו שהיו אסורים בתשמיש המטה. וכן עשה יוסף כשראה שני רעבון עתידות לבוא, נזקק לפריה ורביה עד שלא באו, שנאמר: "וליוסף ילד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב" (בראשית מא ט). וכן עשו נח ובניו והבהמה והחיה והעוף, לא נזקקו לפריה ורביה כשנכנסו לתיבה, שכן צוה להם הקב"ה כשנכנסו לתיבה. מניין? "ויבא נח ובניו" - הזכרים לעצמן, "ואשתו ונשי בניו" - הנקבות לעצמן.¹⁹ כך, כל הימים שהיה נח בתיבה, היו נח ובניו וכל אשר אתו אסורים בתשמיש המטה.²⁰ אמר להם הקב"ה: אפשר שאהא כועס ומחריב את העולם ואתה בונה? אלא כשיעבור המבול אתם נזקקים לפריה ורביה, שנאמר: "לאמר לאסורים צאוי" (ישעיה מט ט).²¹

בראשית רבה פרשה לד סימן ו

"צא מן התיבה" - משל לפרנס שיצא מן המקום והושיב אחר תחתיו. כיון שבא, אמר לו: צא ממקומך. משל לסופר שיצא למקום אחר והושיב אחר תחתיו. כיון שבא, אמר לו: צא ממקומך. כך נח: "צא מן התיבה" ולא קיבל עליו לצאת. אמר: אצא ואהיה פרה ורבה למאירה?²² עד שנשבע לו המקום שאינו מביא מבול לעולם, שנאמר: "כי מי נח זאת לי, אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד" (ישעיה נד ט).²³

¹⁷ ובבראשית רבה לא יד: "ר' אבא בר כהנא אמר: הכניס עמו דבילה. תני משום רבי נחמיה: רוב מכנסו דבילה (רוב האוכל שכינס נח היה דבלים, תאנים מיובשות). רבי אבא בר כהנא אמר: הכניס עמו זמורות לפילים, חצובות לצבאים, זכוכית לנעמיות. ר' לוי אמר: הכניס עמו זמורות לנטיעות, יחורים לתאנים, גרופית לזיתים. על דעתיה דר' אבא בר כהנא: והיה לך ולהם - דבר שהוא לך ולהם". נח צריך להעמיס על התיבה כמות מזון אדירה, תרופות וגם שתילים לחדש את נטיעות האדמה לאחר המבול.

¹⁸ לבריאותו שלו, בקושי הצליח נח לדאוג, אך לבריאותם ורפואתם של החיות שבתבה צריך גם צריך היה. ראה אוצר המדרשים (אייזנשטיין) אלפא ביתא דבן סירא עמוד 48 על החתול והעכבר שהתקוטטו בתיבה: "ברח העכבר והיה מבקש נקב להיחבא ולא מצא, מיד נעשה לו נס ומצא נקב ונכנס שם, בא חתול אל הנקב ורצה ליכנס אחריו ולא היה יכול לפי שהנקב קטון, הכניס ידו להוציאו, פתח פיו העכבר ומשך לחייו בצפרניו ונקרע מפיו למטה כחצי זרת. כשהלך חתול יצא העכבר מן הנקב והלך לנח ואמר לו: איש צדיק עשה עמי צדקה ותפור לחיי שקרע לי חתול אויבי. אמר לו לך הביא לי שער מזנב החזיר [והלך אצל החזיר ומצאו ישן וגונב משער זנבו], והלך לנח ותפר, ועד עתה נראית התפירה". גם וטרינר היה נח ומנתח פלסטי של בעלי חיים. ממש דר' דוליטל.

¹⁹ ראה שני הפסוקים שהבאנו בראש דברינו. הפסוק המתאר את כניסת נח ומשפחתו לתיבה והפסוק המתאר את יציאתם. בכניסה, גברים לחוד ונשים לחוד. ביציאה, לחידוש פני אדמה וחיים, כמשפחה: אדם ואשתו, בניו ונשותיהם. וכן הוא בצורה ברורה יותר במדרש בראשית רבה לד ז: "נח כיון שנכנס לתיבה נאסרה לו פריה ורביה, הדא הוא דכתיב: ובאת אל התיבה אתה ובניך - לעצמן, ואשתך ונשי בניך - לעצמן. וכיון שיצא התירו, הדא הוא דכתיב: "צא מן התיבה אתה ואשתך, ובניך ונשי בניך איתך".

²⁰ אבל שלושה עברו על האיסור: כלב, חם והעורב. ראה דברינו [יונה ועורב](#) בפרשה זו.

²¹ ראה הפסוקים המלאים בישיעיהו פרק מט שאפשר לקשר אותם למבול: "כֹּה אָמַר ה' בְּעֵת רְצוֹן עֲנִיתִיךָ וּבַיּוֹם יְשׁוּעָה עֲזַרְתִּיךָ וְאַצְרִיךָ וְאַתְּנֶה לְבָרִית עִם הַקָּיִים אֲרֵץ הַנְּחִיל נְחֻלֹת שְׁמֹמֹת: לְאֹמְרֵי לְאֹסוּרִים צֵאוּ לְאֲשֶׁר בַּחֲשֵׁךְ הִגְלוּ עַל דָּרְכֵיכֶם יָרְעוּ וּבְכָל שְׁפִיִם מִרְעִיתֵם". בכל הקשׁיים של נח בתיבה לא נפקד גם מקומו של האיסור על קרבה ויחסי אישות. לא רק שאין מקום ומזון בתיבה, אין אולי בכלל טעם להמשיך את השרשרת האנושית והחיתית כולה (גם הבהמה והחיה לא נזקקו זה לזה בתיבה). שים לב שמדרש זה וגם קודמו הם על הפסוק: "צא מן התיבה". ביציאה, מרגישה משפחת נח מה עבר עליה כל אותם שנים עשר חודש.

²² כאמור לעיל, שנים עשר חודש בתיבה לא קיימו נח ומשפחתו קשרי אישות ולא עסקו בפריה ורבייה. כאן, משהותר לו, אין נח ממהר לחזור לחיי אישות שמסמלים את החזרה לחיות בעולם והוא מציב תנאים לפני הקב"ה.

²³ מדרש זה, שאנו אוהבים לצטט, מציג בצורה אמיצה את תגובת נח למבול: לא עוד! לא מתחילים את ישוב העולם מחדש, אם אין הבטחה מהגבורה שלא יהיה עוד הרס טוטלי. כל פרט וציבור יידונו לעצמם ובזמנם (פעם בשנה, ביום הכיפורים), אבל אין יותר צבירה של החטאים עד כדי הרס מוחלט של היקום. לא בכדי אנחנו מזכירים את נח בתפילת זכרונות של ראש השנה. דרישה אולטימטיבית זו של נח, מקבלת משנה תוקף בנייתו המשל על הפרנס והסופר, אשר מינו להם ממלא מקום זמני וכאשר בקשו לחזור, העבירו בפשטות את האחר מתפקידו - את ממלא המקום הזמני. אבל בנמשל, הפרנס והסופר הוא הקב"ה והאחר, זה ששמר על שארית הפליטה של העולם יב' חודש בתיבה, הוא נח. בניגוד למשל, בנמשל, אין האחר (נח) מוכן להחזיר את התפקיד, לשמור ולהשיג על העולם, לפרנס, לקב"ה, עד שזה יבטיח לו שלא יחזור שנית על מה שעשה ולא יצטרך ממלא המקום, הוא או

שבת שלום
 וגשמים בעיתם²⁴ וכתיקונם²⁵
 מחלקי המים

מים אחרונים: מטיבי לכת שחשקה נפשם בעוד "סיפורי תיבה", מוזמנים לעיין במדרש תהלים (שוחר טוב) פרק ז סימן יא בסיפור המופלא על השקר שביקש להיכנס לתיבה ולא נתן לו נח להיכנס עד שיביא איתו את בן זוגו. ומצא השקר בן זוג ונכנס לתיבה. מי הוא בן זוגו של השקר? את זאת נשאר למי שיטרח ויעלעל במקור. לפחות אותם לא היה צריך נח לזון. כל פעם שנח שאל את השקר אם הוא רעה, הוא ענה לו: לא.

מי מבניו, להיקרא שוב לדגל. בנמשל בניגוד למשל, נח לא מוכן "להחזיר את המפתחות", עד שהפרנס הקבוע יקבל עליו שלא לחזור שוב על מה שעשה. מדרש זה מקבל משנה תוקף לאור סיפורי התיבה שהבאנו ואולי תורם להבנתם. לכאורה, אלה סיפורים משעשעים-מה, ציוריים ועממיים. אבל יש להם מטרה רצינית יותר. להראות שגם אחרי כל הסבל שעבר נח - ואין מישהו שרוצה לצאת מהכלוב הנוראי הזה שנקרא "תיבה" יותר ממנו (ראה דברי ר' יהודה בר' אלעאי, בראשית רבה לד: "אילו הייתי שם הייתי שוברה ויוצא") - גם אחרי כל זה, הוא מעדיף להישאר במסגר הזה ולא לצאת, עד שלא יקבל הבטחה ברורה מפרנסו וסופרו של העולם שסיפור המבול שוב לא יישנה. ועל נושא זה הרחבנו בדברינו [שבועת נח – קץ העונש הטוטאלי?](#)

²⁴ בלילות שבת ורביעי וימים טובים, ראה דברינו [גשמים בעיתם ושדים בזמנם](#) בפרשת בחוקותי.

²⁵ ראה הסיפור על חוני המעגל מסכת תענית פרק ג משנה ח: "התחילו גשמים מנטפין, אמר: לא כך שאלתי, אלא גשמי בורות שיחין ומערות. התחילו לירד בזעף, אמר: לא כך שאלתי אלא גשמי רצון ברכה ונדבה. ירדו כתיקונן". בדברינו [חוני המעגל – עיון מחדש](#) בשמיני עצרת.